

Byerne og det stigende havvand

Pilotprojekter

ANSØGNINGSVEJLEDNING

ANSØGNINGSVEJLEDNING

Vandet kommer! Højere vandstande, flere og voldsommere stormfloder og store skader vil sætte deres præg på byerne i fremtidens Danmark. Hvad gør vi? Realdania og Kystdirektoratet inviterer nu Danmarks kystkommuner til at blive frontløbere i klimaindsatsen. Første ansøgningsrunde har 10 mio. kr. til 10 innovative pilotprojekter.

Derfor sætter vi fokus på byudvikling og stigende havvand

Mange danske byer ligger ved kyst eller fjord. Tidligere vendte byerne ryggen til havet, men i dag er mange af de kystnære arealer forvandlet til eftertragtede byudviklingsområder. I takt med at den tunge industri takker af, bliver tidligere erhvervshavne udviklet til attraktive byområder med boliger, byliv og erhverv.

Byerne har altså fået øjnene op for kvaliteterne ved at bo ved vandet, men mange mærker også allerede til klimaforandringernes konsekvenser, når storme raser, og bygninger oversvømmes.

I byerne ligger der allerede væsentlige investeringer, infrastruktur, bygningsarv og kulturmiljøer i risikoområder, som er særligt udfordret af det stigende havvand og følgende oversvømmelser. Mange interessenter er i spil og mange hensyn skal inddrages. Byernes byudvikling tættere på vandet skærper dette billede, men giver også ekstra muligheder. Det er dette felt af byudvikling, planlægning, beskyttelse og forebyggelse som er i fokus her.

10 mio. kr. til klimaindsatsens frontløbere

Med partnerskabet *Byerne og det stigende havvand - Pilotprojekter* ønsker Realdania og Kystdirektoratet at styrke indsatsen mod havvandsstigninger og stormflod. Gennem to ansøgningsrunder kan interesserede kystkommuner blive frontløbere i indsatsen og bidrage til at løse fremtidens udfordringer med klimatilpasning ift. havvand.

Denne ansøgningsvejledning er en invitation til at byde ind på første ansøgningsrunde.

I første ansøgningsrunde støtter partnerskabet konkret en række pilotprojekter, som viser nye veje til nytænkende og innovative klimaløsninger. Løsninger der viser hvordan bæredygtig byudvikling og klimasikring, kan gå hånd i hånd. Og løsninger som håndterer udfordringerne med det stigende havvand, samtidig med at de tager højde for den langsigtede strategiske planlægning.

I første ansøgningsrunde har Realdania afsat 10 mio. kr. til at støtte proces og planlægning af ca. 10 innovative pilotprojekter. Der gives maksimalt 1,5 mio. kr. pr. pilotprojekt, forudsat at støtten maksimalt udgør 50 % af projektsummen.

Midlerne kan bruges til at styrke indsatsen mod havvandsstigninger og stormflod, fx gennem udarbejdelse af en udviklingsplan med en vision, en fysisk plan, strategier for virkeliggørelse, etape- og tidsplan, organisering og økonomisk plan. Eller midlerne kan bruges til at indhente ny viden, udarbejde analyser og udvikle samarbejdsformer, som kan føre til nye, innovative og multifunktionelle løsninger. Vi ser gerne forslag til en helstøbt proces, der både inkluderer analyser, planprocesser, dialogprocesser, forundersøgelser af konkrete anlæg mv. Det er ønsket at bygge videre på og supplere eksisterende arbejde i kommunen, men også behov for at styrke eller revidere eksisterende arbejde kan være relevant. Desuden får de udvalgte kommuner mulighed for at deltage i et fælles netværk og dele viden, metoder og tilgange med hinanden.

Pilotprojekterne kan være langsigtede samarbejds- eller strategiprojekter, der ikke når til realisering af eventuelle anlæg i forbindelse med projektet indenfor partnerskabets tidshorisont. Dette vil ikke være en hindring for at søge om støtte i denne ansøgningsrunde.

For de pilotprojekter som når langt nok, vil det efterfølgende være muligt at søge om yderligere medfinansieringsmidler til helt eller delvist realisering af frontløberprojektet. Denne pulje er på 40. mio. kr. Der stiles her mod ca. 3 projekter. Denne udvælgelse foretages senere og vil blive foretaget ud fra en vurdering af eksempelvis værdi, realiserbarhed og skaleringsmuligheder. Der vil blive valgt helhedsløsninger, der lever op til de kvaliteter, som partnerskabet bygger på jf. faktaboks om 'Partnerskabets kvaliteter i håndteringen af udfordringen med oversvømmelser fra havet'.

Ansøgningsfristen udløber den **29. maj 2019**. Ansøgningsproceduren beskrives på de følgende sider.

Læs mere på: <https://realdania.dk/projekter/helhedsloesninger-til-fremtidens-kystbyer>

Om partnerskabet

- **Formålet** med partnerskabet *Byerne og det stigende havvand - Pilotprojekter* er at skabe og samle ny faglig viden på tværs af fagligheder og organisationer - til at udvikle nytænkende og helhedsorienterede løsninger, som kan bidrage til byernes beskyttelse og bæredygtighed.
- Partnerskabet er særligt **mårettet kommuner**.
- Der gennemføres **to ansøgningsrunder**. For hver ansøgningsrunde er afsat 10 mio. kr. i støtte til ca. 10 projekter. Derudover vil Realdania give økonomisk støtte til et lille antal projekter, som vil kunne realiseres.
- **Første ansøgningsrunde** er særligt mårettet kommuner, der allerede har udvist en særlig opmærksomhed på udfordringen med klimatilpasning ift. havvand for den by/bydel/byområde, de byder ind med - fagligt såvel som politisk. Ansøgningsfrist er den 29. maj 2019.
- **Anden ansøgningsrunde** henvender sig til kommuner, som af forskellige årsager ikke er kommet i gang med at finde løsninger på udfordringen endnu. Anden ansøgningsrunde vil især give hjælp til procesplanlægning og forventes gennemført i 2020. De nærmere kriterier for denne ansøgningsrunde vil blive offentliggjort ved senere lejlighed

Mere information om Realdanias kampagne kan findes på <https://realdania.dk/tema/havvandsstigninger>

Mere information om Kystdirektoratets arbejde med kystbeskyttelse kan findes på <http://kysterne.kyst.dk>

Hvem kan søge støtte?

Kommuner med en by, hvor dele af byen eller et byudviklingsområde beliggende i byzonen er i risiko for at blive oversvømmet som konsekvens af havvandsstigninger og stormflod. Der gives ikke støtte til projekter vedrørende håndtering af risiko for oversvømmelse, der alene omfatter sommerhusområder eller kystnære naturområder.

Det er muligt, at to eller flere kommuner går sammen om én ansøgning, det kan være i tilfældet af, at der arbejdes med byområder, der går hen over en kommunegrænse. Eller hvis de konkrete løsninger kommer flere byer til gode. I tilfælde hvor at pilotprojektet omfatter flere kommuner, kan den maksimale støtte på 1,5 mio. kr. pr. pilotprojekt forøges.

I udvælgelsen bliver der lagt særlig vægt på, hvor stor risikoen for oversvømmelse er og følgeskadernes økonomiske omfang. Samtidig prioriteres de kommuner, der er frontløbere ift. at planlægge strategisk for håndteringen af det stigende havvand. Derfor vil ansøgninger fra kommuner, som kan dokumentere, at de har udvist udfordringen med klimatilpasning ift.

havvand faglig og politisk opmærksomhed i form af politiske beslutningspunkter, delvist realiserede projekter eller allokering af ressourcer, også blive vægtet højt.

Se også Kystdirektoratets hjemmeside <https://oversvømmelse.kyst.dk>, som belyser de enkelte kommuners udfordring med klimatilpasning ift. havvand på en række parametre. Kommunens egne analyser er også velkomne som dokumentation til ansøgningen.

Der gælder følgende forudsætninger for at deltage:

- At kommunen har afsat midler til gennemførelse af pilotprojektet. Realdanias støtte kan maksimalt udgøre op til 50% af projektets samlede budget. Op til halvdelen af kommunens finansiering kan være i form af egne timer.
- At kommunen prioriterer ressourcer til og deltager aktivt i partnerskabets netværks- og erfaringsudvekslingsaktiviteter indtil partnerskabet afsluttes ved udgangen af 2022.
- At kommunen i rimeligt omfang stiller sig til rådighed for tværgående studier og følgeforskning fra Realdanias forskernetværk om byerne og det stigende havvand.
- At kommunen deltager aktivt i evalueringen og formidlingen af erfaringer fra pilotprojekterne gennemført i regi af partnerskabet.

Hvad støtter vi?

Vi støtter innovative og helhedsorienterede pilotprojekter, der rykker den udfordrede by et afgørende skridt mod realiseringen af en løsning, der proaktivt nedbringer oversvømmelsesrisikoen og sikrer en bæredygtig byudvikling på den lange bane.

Midlerne kan fx bruges til en visionsproces ift. at sikre en langsigtet udvikling for en oversvømmelsestruet bydel, en planproces, en konkurrence, indhente ny viden, udarbejde analyser og udvikle nye samarbejdsformer, som kan lede til nye, innovative multifunktionelle klimaløsninger. Pilotprojektet kan være en del af en større plan/projekt, men det har en informations- og formidlingsværdi for andre kommuner i sig selv.

Eksempler på hvad vi kunne støtte:

Eksempel 1:

En kommune har i en periode arbejdet for at få etableret en højvandsmur i et havneområde, men det er usikkert, hvad arealerne omkring muren skal bruges til på længere sigt – erhverv, boliger, rekreative anlæg, grønne områder, stier, mv. Kommunen søger derfor om støtte til en interessentanalyse af havneområdet brugere og potentielle brugere, midler til at gennemføre en visionsproces med byråd og borgere, samt et parallelopdrag, som skal bidrage til afklaringen af havneområdets fremtid.

Eksempel 2:

En kommune har en klar vision og plan for et fremtidigt byområde, som dog vil ligge i et område med fare for oversvømmelse. Før der kan tænkes i en god løsning til håndtering af risikoen for oversvømmelse, ønsker kommunen at få lavet beregninger af, hvor intensivt det kan betale sig at bebygge det risikotruede område. Undersøgelsen skal også afklare om der er muligheder for at håndtere risikoen via forskellige virkemidler, der kan lægge grunden for en god organisering af de forskellige interesser, og i øvrigt skrives ind i planlægningen. Med afklaringen er det tanken at planlægge for områdets anvendelse og samtidig lave en juridisk konstruktion, som kan understøtte organiseringen af det fremtidige byområdes risikohåndtering.

Eksempel 3:

En bydel har udfordringer med oversvømmelser, og kommunen er i overvejelser om etablering af et dige. Kommunen har haft en længere dialog med kommunens borgere og andre interesser om etableringen, men møder modstand fra borgere, der ikke ønsker en barriere mellem byen og vandet. Kommunen ønsker derfor støtte til i samarbejde med borgerne at afklare, hvordan man kan bygge diget så lavt som muligt mod til gengæld at inddrage borgerne i en prioriteret og styrket beredskabsindsats.

Eksempel 4:

To kommuner er udfordret af oversvømmelser fra samme farvand, men er ikke enige om, hvordan sikringen skal foregå. Der ønskes støtte til en proces, hvor politikere, borgere og embedsmænd kan mødes på tværs af kommunegrænser og finde en god løsning, som alle kan være med til.

Eksempel 5:

En kommune har planer om at udvikle et nyt byområde, og i den forbindelse vil de gerne sikre sig, at området bliver sikret mod stigende havvand i en innovativ og langsigtet forstand. For at sikre dette søger kommunen støtte til at afholde et parallelopdrag med tværfaglige teams for klimasikringen af området i håb om at tiltrække en bredere række forslag til den fremtidige løsning.

Partnerskabets kvaliteter i håndteringen af udfordringen med oversvømmelser fra havet

Partnerskabet har til hensigt at understøtte følgende kvaliteter i håndteringen af udfordringen med oversvømmelser fra havet:

- **Proaktiv nedbringelse af oversvømmelsesrisikoen**
– fordi forebyggelse af skader er langt billigere.
- **Helhed - Bæredygtig byudvikling og minimering af risiko tænkes sammen**
– udfordringens tidshorisont og omfanget af de nødvendige investeringer fordrer, at minimering af risiko sker parallelt med en bæredygtig udvikling af byerne. Sammentænkningen kan skabe nye, innovative multifunktionelle løsninger, der øger byens attraktivitet.
- **Langsigtet planlægning og fleksibilitet i løsningerne**
– usikkerhed mht. fremtidens vandstand og byernes udvikling betyder, at der skal arbejdes modulært, etapevist, og at der er opmærksomhed på, at løsninger der hjælper nu, ikke spænder ben for de fremtidige løsninger.
- **Realiserbar og risikotilpasset planlægning**
– de tiltag der vælges skal tilpasses den risiko, som man er klar til at leve med.
- **Samarbejde på tværs af organisatoriske skel**
– samarbejde er helt centralt, på tværs af stat, regioner, kommuner og borgere, på tværs af offentlige og private organisationer.
- **Kombination af løsninger**
– planlægning, organisering, opførelse af diger, beredskab mv. vil ofte i kombination være det rigtige svar på de enkelte byers udfordring.

Forløb

- Invitation til kommuner (d. 6. marts 2019)
- Informationsmøde om ansøgning og betingelser i Odense (d. 4. april 2019). Se program og tilmeldingsmulighed på hjemmesiden: <https://realdania.dk/projekter/helhedsloesninger-til-fremtidens-kystbyer>
- Deadline for indsendelse af ansøgning til første runde (d. 29. maj 2019)
- Offentliggørelse af de udvalgte projekter (august-september 2019)
- Gennemførelse af pilotprojekter (2019-2020).

- Der forventes afholdt tre netværks- og videndelingsmøder for de udvalgte kommuner. Første netværksmøde vil være umiddelbart efter udvælgelsen af projekter. De udvalgte kommuner får direkte besked om tid og sted.
- Afslutningskonference (ultimo 2022)

Bedømmelse

Ansøgningerne vil blive bedømt af partnerskabets styregruppe, som er:

- Astrid Bruus Thomsen, programchef i Realdania
- Christian Vind, afdelingschef i Miljø- og Fødevareministeriet
- Merete Løvschall, kystdirektør i Kystdirektoratet

Styregruppen indstiller projekter til Realdanias direktion, som laver den endelige udvælgelse. Styregruppen har desuden mulighed for at indkalde yderligere rådgivere.

Der vil i udvælgelsen af projekter blive lagt vægt på:

- At byen/bydelen står over for en reel risiko for oversvømmelse med store økonomiske skader til følge, opgjort i absolutte tal eller i forhold til byens størrelse/indbyggertal.
- At kommunen har udvist faglig og politisk opmærksomhed på udfordringen med klimatilpasning ift. havvand, og kan dokumentere dette i form af politiske beslutningspunkter, delvist realiserede projekter eller allokering af ressourcer.
- At kommunen i den fremsendte ansøgning beskriver, hvordan de i den pågældende by har til hensigt at arbejde helhedsorienteret med proaktiv nedbringelse af risiko for oversvømmelse fra havet, således at klimasikringstiltag, livskvalitet og bæredygtig byudvikling tænkes sammen.
- At projektet er solidt forankret kommunalt, politisk og administrativt, herunder relevant organisering af opgaven med placering af projektets ledelse og inddragelse på tværs.
- At ansøgningen er præcis og klar i forhold til, hvad der skal fokuseres på, og hvad der skal opnås med projektet, herunder beskriver hvordan projektet forholder sig til partnerskabets kvaliteter i håndteringen af udfordringen med oversvømmelser fra havet (se faktaboksen "Partnerskabets kvaliteter i håndteringen af udfordringen med oversvømmelser fra havet").

Der vil i udvælgelsen blive lagt vægt på, at de udvalgte projekter har forskellig geografisk beliggenhed, karakter samt potentiale til på forskellig vis at kunne teste og udvikle nye løsninger, finansiering, organisering, planlægning og samarbejdsformer mv. og derigennem vise nytænkende bud på klimaløsninger.

Indleveringsfrister og formater

For at deltage skal du udfylde og indsende ansøgningsskemaet. Du finder ansøgningsskemaet her: <https://realdania.dk/projekter/helhedsloesninger-til-fremtidens-kystbyer>. Alle ansøgninger vil blive bedømt ud fra selve ansøgningen i ansøgningsskemaet, men det er også muligt at vedlægge bilagsmateriale, i det omfang det understøtter ansøgningen.

Ansøgningsskemaet skal være udfyldt og indsendt til partnerskabets sekretariat senest **onsdag d. 29. maj 2019 kl. 12:00**. Ansøgningen sendes til Kira Maria Svankjær, e-mail kira@b-a-r-k.dk.

I ansøgningmaterialet skal der angives en kontaktperson, som kan kontaktes for evt. yderligere spørgsmål i løbet af uge 24.

Offentliggørelse af udvalgte pilotprojekter

Alle kommuner, der rettidigt sender en ansøgning, bliver orienteret direkte. Resultatet bliver også offentliggjort på Realdanias hjemmeside om partnerskabet:

<https://realdania.dk/projekter/helhedsloesninger-til-fremtidens-kystbyer>

Yderligere spørgsmål

Har du spørgsmål til ansøgningen kan du kontakte partnerskabets sekretariat ved Kira Maria Svankjær, e-mail kira@b-a-r-k.dk / tlf. 2231 5973.

Spørgsmål og svar vil desuden løbende blive lagt på Realdanias hjemmeside om partnerskabet <https://realdania.dk/projekter/helhedsloesninger-til-fremtidens-kystbyer> til orientering.